

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
Αυτοτελές Τμήμα Συλλογικών
Οργάνων**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Ελευθερίας
Ταχ. Κώδικας : 712 01
Πληροφορίες : Μιχελινάκη Άννα
Τηλέφωνα : 2813 400228
e-mail : tyso@crete.gov.gr

**Ηράκλειο, 23 Μαρτίου 2023
Αρ. πρωτ.: 91973**

ΠΡΟΣ: - Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας
των Φύλων
- Αυτοτελές Γραφείο Ισότητας

ΚΟΙΝ.: - Αντιπεριφερειάρχες Π.Ε. Χανίων,
Π.Ε. Ρεθύμνου, Π.Ε. Λασιθίου
- Δ/ση Σχεδιασμού & Περιφερειακού
Προγράμματος Ανάπτυξης Π.Κ.

ΘΕΜΑ: Διαβίβαση της αριθ. **45/2023** απόφασης Περιφερειακού Συμβουλίου

Σας διαβιβάζουμε συνημμένα, για τις δικές σας ενέργειες, αντίγραφο της αριθμ. **45/2023** απόφασης Περιφερειακού Συμβουλίου (**απόσπασμα πρακτικού Ν° 8/22-03-2023**), που αφορά στην Έγκριση του **Περιφερειακού Σχέδιου Δράσης Κρήτης για την Ισότητα των Φύλων για την περίοδο 2023-2025**.

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Νίκη Βαρδιάμπαση

Εσωτερική Διανομή:

- Γραφείο Περιφερειάρχη
- Αντιπεριφερειάρχη Π.Ε. Ηρακλείου
- Εντεταλμένο Π.Σ. Δημόσιας Υγείας ΠΚ και Πρόεδρο Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των φύλων ΠΚ
- Εκτελεστικό Γραμματέα ΠΚ

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:
ΑΔΑ:**

**ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ Ν° 8/22-03-2023
Αριθμ. απόφ. 45/2023**

Στο Ηράκλειο σήμερα **Τετάρτη 22 Μαρτίου 2023** και ώρα **14:30** πραγματοποιήθηκε **δια ζώσης συνεδρίαση** στο Ηράκλειο (ξενοδοχείο ΑΤΛΑΝΤΙΣ - αίθουσα ΜΙΝΩΣ - οδός Υγείας αριθμ. 2) των μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Κρήτης, που αναδείχθηκαν κατά τις εκλογές της 26^{ης} Μαΐου 2019 και ανακηρύχθηκαν με την αριθμ. 69/2019 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ηρακλείου, ύστερα από τη με αριθμ. πρωτ. **82431/16-03-2023** Πρόσκληση του Προέδρου του.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ο Περιφερειάρχης Κρήτης κ. Αρναουτάκης Σταύρος **και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ.:** Αλεξάκης Γεώργιος, Ανδρουλάκης Ιωάννης (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Λασιθίου), Αρχοντάκης Γεώργιος, Βαγιωνάκη Μερόπη, Βαμβακάς Λάμπρος, Γουλιδάκης Ιωάννης, Γύπαρης Κωνσταντίνος, Δανδουλάκης Κωνσταντίνος, Δασκαλάκη Καλλιόπη (Πόπη), Δοξαστάκης Ζαχαρίας, Ζάχαρης Ευάγγελος (Πρόεδρος Περιφερειακού Συμβουλίου), Κακογιαννάκης Νικόλαος, Καλογεράκης Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Χανίων), Καμπουράκης Λάμπρος (Αντιπεριφερειάρχης Κοινωνικής Πολιτικής ΠΚ), Κονταξάκης Γεώργιος, Κοπάσης Ελευθέριος, Κουκκλινός Ανδρέας, Κουρουπάκης Αναστάσιος (Τάσος), Κουτεντάκη Ευχαριστία (Έφη), Κριτσωτάκης Μιχαήλ, Κώτσογλου Κυριάκος (Αντιπεριφερειάρχης Τουρισμού και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης), Λεονταράκης Ιωάννης, Λιονή Μαρία (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ρεθύμνου), Μαλανδράκη – Κρασουδάκη Σοφία, Μανούσακας Ιωάννης (Βλαντάς), Μανουσάκης Νικόλαος, Μαρινάκης Αλέξανδρος, Μαρκογιαννάκης Αλέξανδρος, Ματαλλιωτάκης Γεώργιος, Μερωνιανάκης Γεώργιος, Μηλάκη Γεωργία, Μπαριτάκης Παύλος, Ξενικάκης Κωνσταντίνος, Ξυλούρης Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιβάλλοντος Π.Κ.), Παπαβασιλείου Νεκτάριος, Παπαδεράκης Αντώνιος (Αντιπεριφερειάρχης Επιχειρηματικότητας Εμπορίου Καινοτομίας και Κοινωνικής Οικονομίας Π.Κ.), Πισσούλης Γεώργιος (Αντιπεριφερειάρχης Αθλητισμού, Πρόληψης και Κινητών Μονάδων ΠΚ), Σκουλάς Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Συντονισμού και Υποστήριξης Διεύθυνσης Τεχνικών Έργων ΠΚ), Συριγωνάκης Νικόλαος (Αντιπεριφερειάρχης Περιφερειακής Ενότητας Ηρακλείου), Τζεδάκης Σταύρος (Αντιπεριφερειάρχης Μεταφορών και Επικοινωνιών Π.Κ.), Τσιφετάκης Γεώργιος (Σερέτης), Φασουλάκης Κωνσταντίνος, Χανιωτάκη – Μυλωνάκη Μαρία, Χνάρης Εμμανουήλ, Χουδετσανάκη – Γιακουμάκη Ειρήνη (Αντιπεριφερειάρχης Πρωτογενή τομέα ΠΚ), Χουσουλάκη Γενοβέφα και Χρονάκης Νικόλαος.

Από τη συνεδρίαση απουσίαζαν αν και κλήθηκαν νόμιμα, οι κ.κ. Καλλέργης Νικόλαος, Κωνσταντινίδης Ευθύμιος (Θέμης), Παρασύρης Ιωάννης και Σπυρόπουλος Γεώργιος.

Στη συνεδρίαση παραβρέθηκαν ακόμα οι κ.κ.: Μηλιαράς Γεώργιος Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης, Βοργιάς Στέλιος

πρόεδρος Εργατικού Κέντρου Ηρακλείου, Μωυσάκης Νεκτάριος γραμματέας Εργατικού Κέντρου Ηρακλείου, Γαβαλάς Σταύρος πρόεδρος Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηρακλείου, Χιλετζάκης Μύρων αντιπρόεδρος Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών Ηρακλείου, Δρυγιαννάκης Γεώργιος νομικός σύμβουλος της Ένωσης Ελλήνων Δανειοληπτών «Ελευθερία», Χριστοφοράκης Γεώργιος εκπρόσωπος της Ένωσης Ελλήνων Δανειοληπτών «Ελευθερία», Πλουμίδη Ελένη προϊσταμένη Αυτοτελούς Διεύθυνσης Πολιτικής Προστασίας ΠΚ, Απελίδου Μερόπη υπάλληλος του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας ΠΚ, Λυδάκης Μάνθος ειδικός σύμβουλος ΠΚ, Γιάνναρη Ιωάννα ειδική σύμβουλος ΠΚ, Δεσπότης Παναγιώτης ειδικός σύμβουλος ΠΚ, Καλουδάκης Αντώνης από τη Δ/ση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης για Τεχνική Υποστήριξη του ΠΣ και για την τήρηση των πρακτικών οι: Βαρδιάμπαση Νίκη, Γιατρομανωλάκη Ευαγγελία, Μιχελινάκη Άννα, Νικάκη Δέσποινα και Πατεράκη Μαρία υπάλληλοι Αυτοτελούς Τμήματος Συλλογικών Οργάνων ΠΚ και η κα Χατζάκη Ελευθερία υπάλληλος της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης Π.Ε. Ηρακλείου.

Παρατήρηση :

Η περιφερειακή σύμβουλος κα Βαγιωνάκη Μερόπη απουσίαζε κατά τη συζήτηση και ψηφοφορία των 6.1, 8.1 και 8.2 θεμάτων.

Ο Πρόεδρος ύστερα από τη διαπίστωση απαρτίας κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης με τα παρακάτω θέματα ημερήσιας διάταξης:

ΘΕΜΑ 3.1 : Έγκριση του Περιφερειακού Σχέδιου Δράσης Κρήτης για την Ισότητα των Φύλων για την περίοδο 2023-2025.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο έχοντας υπόψη:

1. **Τις διατάξεις:**
 - α) του **N. 2690/1999**: «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις»,
 - β) του **N. 3852/10**: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης»,
 - γ) του **άρθρου 33** του **N. 5013/2023**: «Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις»,
όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν.
2. **Το Π.Δ. 149/2010**: «Οργανισμός της Περιφέρειας Κρήτης»(ΦΕΚ 242/27-12-2010, τεύχος Α΄), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει με την αριθμ. **1218/ΦΕΚ 762 τ. Β΄/26-02-2021** Απόφαση Συντονίστριας Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης.
3. Τη με αριθμ. **01/2022 (πρακτ. Ν° 01/09-01-2022)** απόφαση Π.Σ. εκλογής Προεδρείου του Περιφερειακού Συμβουλίου Κρήτης.
4. Τη με αριθμ. **23/2023 (πρακτικό Ν° 3/12-02-2023)** απόφαση Π.Σ. που αφορά: **α) Αποδοχή παραίτησης** του Προέδρου του Περιφερειακού Συμβουλίου κ. Μπαριτάκη Παύλου και **β) Εκλογή νέου Προέδρου** του Περιφερειακού Συμβουλίου Περιφέρειας Κρήτης.
5. Το με αριθμ. πρωτ.: **83540/16-03-2023** έγγραφο της **Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων Π.Κ.**, στο οποίο αναφέρονται τα παρακάτω:
«Έχοντας υπόψη:
 1. τα άρθρα 4 και 116 του Ελληνικού Συντάγματος (ΦΕΚ 85Α/18-4-2001)
 2. τα άρθρα 120 και 186 της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης (N. 3852/2010, ΦΕΚ 87Α, Πρόγραμμα «Καλλικράτης»)

3. τις δεσμεύσεις που απορρέουν από την Ευρωπαϊκή Χάρτα για την Ισότητα των φύλων στις τοπικές κοινωνίες, η οποία συνυπογράφηκε από την Περιφέρεια Κρήτης στις 9/12/2011
4. τους δώδεκα (12) στρατηγικούς στόχους και τις επιμέρους δράσεις που περιλαμβάνονται στη Διακήρυξη του Πεκίνου, η οποία αποτελεί την παγκόσμια δέσμευση για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης υπέρ των γυναικών
5. το Νόμο 1342/1983 (ΦΕΚ 39Α) με τον οποίο κυρώθηκε χωρίς καμία επιφύλαξη η Διεθνής Σύμβαση του Ο.Η.Ε «Σύμβαση Ενωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών» (CEDAW)
6. τις προτεραιότητες της Στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών «Μια Ένωση ισότητας — Στρατηγική για την ισότητα των φύλων 2020-2025»: Απαλλαγή από τη βία και τα στερεότυπα, Ευημερία σε μια οικονομία με ισότητα των φύλων, Ισότιμη ανάληψη ηγετικών ρόλων σε όλο το φάσμα της κοινωνίας, Συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου και διατομεακή διάσταση στις πολιτικές της ΕΕ, Χρηματοδοτικές δράσεις για την επίτευξη προόδου όσον αφορά την ισότητα των φύλων στην ΕΕ, Μέριμνα για την ισότητα των φύλων και την ενδυνάμωση των γυναικών σε ολόκληρο τον κόσμο.
7. το Νόμο 3769/2009 (ΦΕΚ 105Α) περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες και την παροχή αυτών και άλλες διατάξεις
8. το Νόμο 3896/2010 (ΦΕΚ 207Α) περί Εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης
9. τον Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων ΝΠΔΔ (Ν.3528/2007, ΦΕΚ 26Α)
10. την απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου, Απόσπασμα Πρακτικού 6/24/05-2018, Αριθμός Απόφασης 55/2018
11. το Νόμο 4532/2018 (ΦΕΚ Α' 62/05-04-2018) για την κύρωση της Σύμβασης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας και προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας
12. το Νόμο 4604/2019 (ΦΕΚ 5/26.3.2019) για την προώθησης της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, της πρόληψης και της καταπολέμησης της έμφυλης βίας
13. την «Έγκριση Τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Κρήτης», την 1218/16/02/2021 Απόφαση της Συντονίστριας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Περιφέρειας Κρήτης (ΦΕΚ 242Α/27-12-2010)ΦΕΚ Β' 762/26/02/2021)
14. το Νόμο 4808/2021 (ΦΕΚ Α' 101/19-06-2021) για την Προστασία της Εργασίας - Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής «Επιθεώρηση Εργασίας» - Κύρωση της Σύμβασης 190 της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας για την εξάλειψη της βίας και παρενόχλησης στον κόσμο της εργασίας
15. το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025 της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων
16. τις προτάσεις της ΠΕΠΙΣ Κρήτης και των ΔΕΠΙΣ της Κρήτης από 19/8/2021, οι οποίες διαμορφώθηκαν μέσα από την συμμετοχή στην δημόσια διαβούλευση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025
17. τις αποφάσεις της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων Κρήτης στη Συνεδρίαση της 4/3/2022, Πρακτικό Νο 6/4.3.2022, αριθμός απόφασης 1/2022

18. την παρουσίαση του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2022-2025 στην 7^η Συνεδρίαση της ΠΕΠΙΣ Κρήτης με την συμμετοχή των ΔΕΠΙΣ της Κρήτης 18/10/2022
19. τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2022-2025 από 18/10/2022-31/12/2022
20. την απόφαση αριθ. ΔΙΔΑΔ/φ.64/946/οικ. 858/19-1-2023 του Υπουργού Εσωτερικών (Β' 343 και ΑΔΑ: 923046ΜΤΛ6-4ΘΨ) με θέμα «Πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων βίας και παρενόχλησης στην εργασία σε φορείς του Δημοσίου

Ο Πρόεδρος της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων Κρήτης, Εντεταλμένος Περιφερειακός Σύμβουλος στον Τομέα της Δημόσιας Υγείας κος Λάμπρος Βαμβακάς εισηγείται την έγκριση Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων για την Κρήτη για την περίοδο 2023-2025.

Οι πολιτικές Ισότητας πρέπει να διαπερνούν όλες τις πολιτικές και δράσεις σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να εξαλειφθούν οι διακρίσεις που υφίστανται οι γυναίκες σε όλους τους τομείς της ιδιωτικής και δημόσιας ζωής. Η Περιφέρεια Κρήτης αναγνωρίζει το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η Τοπική Αυτοδιοίκηση ως προς την ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στον αναπτυξιακό προγραμματισμό και για την υλοποίηση εξειδικευμένων προγραμμάτων για την ισότητα των φύλων. Η λήψη θετικών μέτρων για την προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών, αποτελεί εργαλείο για τη δημιουργία μιας κοινωνίας όπου άνδρες και γυναίκες έχουν ίση μεταχείριση και ίση πρόσβαση στα κοινωνικά αγαθά. Επιδίωξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ & Β΄ Βαθμού είναι, μέσω της εφαρμογής του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης για την Ισότητα των Φύλων Κρήτης 2023-2025, η αποτελεσματική αντιμετώπιση των έμφυλων ανισοτήτων, με απώτερο σκοπό την ανατροπή των πατριαρχικών και ανδροκρατούμενων κοινωνικών, οικονομικών και πολιτικών δομών, μηχανισμών και πεποιθήσεων. Η ένταξη της αρχής της ισότητας των φύλων σε όλες τις πολιτικές και δράσεις και η ενδυνάμωση της θέσης της γυναίκας στις τοπικές κοινωνίες, αποτελεί ένδειξη πολιτισμού και είναι απαραίτητη προϋπόθεση, ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα οπισθοδρόμησης σε ό,τι έχει κατακτήσει το Φεμινιστικό Κίνημα μέχρι σήμερα με σημαντικούς αγώνες και διεκδικήσεις.

Το νέο Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων Κρήτης 2023-2025 προσβλέπει στην επίτευξη μεγαλύτερης προόδου ως προς την προώθηση της έμφυλης ισότητας και δικαιοσύνης σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και παρέχει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής και ανάληψης πρωτοβουλιών για το σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων και προγραμμάτων αναγνώρισης και ένταξης της οπτικής του φύλου σε όλες της εκφάνσεις της ανθρώπινης ζωής και δραστηριοποίησης.

Οι Περιφερειακές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων (ΠΕΠΙΣ) και τα Αυτοτελή Γραφεία Ισότητας των Περιφερειών αποτελούν τα βασικά όργανα σε περιφερειακό επίπεδο για την υποστήριξη και την παρακολούθηση των δράσεων προώθησης της ισότητας των φύλων στην αναπτυξιακή πολιτική, την ενίσχυση των διαδικασιών για την ενσωμάτωση της οπτικής του φύλου στις δημόσιες πολιτικές, τις πολιτικές κοινωνικής ένταξης και κοινωνικής προστασίας και τα προγράμματα και τις δράσεις της Περιφέρειας για τη συμπερίληψη της διάστασης του φύλου στους αντίστοιχους προϋπολογισμούς, όπως προβλέπεται από το Συμβούλιο της Ευρώπης και τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών. Οι ΠΕΠΙΣ, σύμφωνα με το Νόμο 4604/2019

«Προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας κ.λ.π.», μεταξύ άλλων, εισηγούνται και συμμετέχουν στην κατάρτιση του περιφερειακού σχεδίου ισότητας.

Το νέο Σχέδιο Δράσης της Περιφέρειας Κρήτης για την Ισότητα των Φύλων πρόκειται να υλοποιηθεί στην πράξη στο πλαίσιο ενός συνόλου προγραμμάτων και παρεμβάσεων, οι οποίες δύναται να αναπτυχθούν με τη συνεργασία της Περιφέρειας Κρήτης, του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας, της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων Κρήτης (ΠΕΠΙΣ Κρήτης), με τους Δήμους, τις Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας (ΔΕΠΙΣ), τη σχολική κοινότητα, τα πανεπιστήμια, τις δομές του δικτύου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, τους δικηγορικούς συλλόγους και κοινωνικούς και αθλητικούς φορείς και με τη στήριξη γυναικείων οργανώσεων και συλλογικοτήτων.

Το Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης 2023-2025 διαρθρώνεται σε επτά βασικούς άξονες προτεραιότητας για την ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών, ως ακολούθως:

Άξονας Προτεραιότητας 1: Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Πρόληψη και καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και προώθηση της έμφυλης ισότητας και δημοκρατίας στη σχολική κοινότητα.

Άξονας Προτεραιότητας 3: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων/ηγετικούς ρόλους και μείωση των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και καταπολέμηση των πολλαπλών έμφυλων διακρίσεων.

Άξονας Προτεραιότητας 5: Δικτύωση, συνεργασία και λειτουργία του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας (ΑΓΙΣ) της Περιφέρειας Κρήτης, της ΠΕΠΙΣ Κρήτης και των ΔΕΠΙΣ Κρήτης.

Άξονας Προτεραιότητας 6: Ενσωμάτωση της διάστασης φύλου στις τομεακές πολιτικές.

Άξονας Προτεραιότητας 7: Προτάσεις /στόχοι για τα ΑΕΙ και τα Ερευνητικά και Ιδρύματα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας

- **Επικαιροποίηση, επανεκτύπωση και διάχυση του έντυπου υλικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της Περιφέρειας Κρήτης σε σχέση με την έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία και την προστασία των κοριτσιών και των γυναικών από κάθε μορφή βίας και παρενόχλησης.**
- **Σχεδιασμός και διάχυση έντυπου υλικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για όλες τις μορφές βίας και των πολλαπλών διακρίσεων εις βάρος των γυναικών:** λεκτική, σωματική, ψυχολογική και συναισθηματική βία, σεξουαλική παρενόχληση, παρενόχληση στο χώρο εργασίας κ.λ.π.
- **Δημιουργία και ψηφιακή αποτύπωση του Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης.** 1. Καταγραφή των φορέων που παρέχουν ενημέρωση, συμβουλευτική, στήριξη, ενδυνάμωση και φιλοξενία σε γυναίκες θύματα

ενδοοικογενειακής βίας και τα παιδιά τους, όπως και ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση σε θέματα Ισότητας των Φύλων, επιχειρηματικότητας των γυναικών, γυναικείας ενδυνάμωσης, καταπολέμησης των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων κ.λ.π. 2. Δημιουργία ημερολογίου εκδηλώσεων σε επίπεδο Κρήτης.

- **Ενίσχυση και διεύρυνση του Θεσμού «16ήμερες Δράσεις για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών», της Περιφέρειας Κρήτης, που υλοποιείται τα τελευταία δυο χρόνια, από τις 25/11/2022 «Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας Κατά των Γυναικών», έως τις 10/12/2022, «Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων»:**
 - Διαδραστικές βιωματικές μουσικό-χορευτικές και θεατροπαιδαγωγικές δράσεις, εργαστήρια ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης και ομιλίες/συζητήσεις για την πρόληψη και την εξάλειψη της ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας, της παρενόχλησης και του σεξισμού, την άρση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και την ενδυνάμωση των κοριτσιών και των γυναικών.
 - Εκδηλώσεις σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες, σε συνεργασία με τις Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων Κρήτης (ΔΕΠΙΣ), με τις δομές του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών και Ξενώνες Φιλοξενίας Γυναικών και των Παιδιών τους), τη σχολική κοινότητα, τους δικηγορικούς συλλόγους, τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, τους γυναικείους συλλόγους, τις οργανώσεις και τις συλλογικότητες γυναικών, τις τοπικές θεατρικές ομάδες, τους πολιτιστικούς συλλόγους, την αστυνομία κ.λ.π.
 - Ένταξη επίκαιρων θεμάτων στο σχεδιασμό των δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, της βίας κατά των γυναικών και της βίας στην κοινωνία γενικότερα, όπως το Κίνημα #MeToo, η έξαρση των γυναικοκτονιών και των περιστατικών ενδοοικογενειακής κακοποίησης, οι επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 στην ψυχική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση των γυναικών και των οικογενειών τους, η σεξουαλική κακοποίηση και οι βιασμοί ανηλίκων.
 - Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία και ψυχό-κοινωνική στήριξη των παιδιών μαρτύρων ενδοοικογενειακής βίας.
 - Εκπαιδευτικά βιωματικά εργαστήρια για την υλοποίηση συμβουλευτικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων στους θύτες ενδοοικογενειακής βίας.

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Πρόληψη και καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και προώθηση της έμφυλης ισότητας και δημοκρατίας στη σχολική κοινότητα:

- **Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση ολοκληρωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος, με ενδεικτικό τίτλο: «Χτίζοντας το Σχολείο της Ισότητας και της Δημοκρατίας»:**
 - **Διεξαγωγή έρευνας** για τις ανάγκες και τις προσδοκίες των κοριτσιών και των γυναικών μέσα στην οικογένεια, για τις ενδοοικογενειακές, συντροφικές και ερωτικές σχέσεις, για τις αντιλήψεις και συμπεριφορές κοριτσιών και γυναικών και αγοριών και ανδρών σχετικά με τους έμφυλους ρόλους, τα στερεότυπα και τη βία.
 - **Διεξαγωγή έρευνας** για τις ανάγκες, τις γνώσεις και τις εμπειρίες των

εκπαιδευτικών σε σχέση με την αντιμετώπιση περιστατικών παρενόχλησης, κακοποίησης και βίας στο σχολικό περιβάλλον και για τις αντιλήψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τους έμφυλους ρόλους, τα στερεότυπα και τη βία.

- **Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μαθητών και μαθητριών** σχετικά με την ισότητα των φύλων, τα στερεότυπα λόγω φύλου, τις μορφές της έμφυλης βίας, παρενόχλησης και κακοποίησης και τα πρότυπα της τοξικής αρρενωπότητας στην οικογένεια, τη σχολική κοινότητα και την κοινωνία.
- **Επιμορφωτικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών** σχετικά με την ισότητα των φύλων, τα στερεότυπα λόγω φύλου, τις μορφές της έμφυλης βίας, παρενόχλησης και κακοποίησης και τα πρότυπα της τοξικής αρρενωπότητας στην οικογένεια, τη σχολική κοινότητα και την κοινωνία.
- **Σχεδιασμός διαδραστικού και εκπαιδευτικού υλικού, με τη συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών και των εκπαιδευτικών:** Βίντεο με κοινωνικό μήνυμα αποδόμησης των έμφυλων στερεοτύπων και των προτύπων της τοξικής αρρενωπότητας, συγγραφή και παρουσίαση θεατρικού έργου, έκθεση φωτογραφίας, ζωγραφικής ή κολλάζ, animations, podcasts, διοργάνωση «Σχολικού Φεστιβάλ Ισότητας», με μουσικό-χορευτικές, θεατρικές και άλλες εκδηλώσεις κ.λ.π.
- **Βιωματικά εκπαιδευτικά εργαστήρια, θεατρικό παιχνίδι και θεατρικές παραστάσεις με την αξιοποίηση του παραμυθιού «Το Δέντρο της Ισότητας»** στην οικογένεια, τη σχολική κοινότητα και το ευρύ κοινό.
- **Θερινά Σχολεία για μαθητές και μαθήτριες με σκοπό τη γνωριμία και την εξοικείωση με μη παραδοσιακά για το φύλο τους επαγγέλματα, με επιστημονικούς κλάδους και επαγγέλματα που θεωρούνται παραδοσιακά ως «ανδρικά»** (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Μαθηματικά), η «γυναικεία» (Δασκάλα, Νοσηλεύτρια, Βρεφονηπιοκόμος) και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας σχετικά με τους περιορισμούς που υφίστανται τα κορίτσια και οι γυναίκες από την επιλογή ενός «παραδοσιακού γυναικείου επαγγέλματος» και για τους περιορισμούς που υφίστανται τα αγόρια και οι άνδρες από την επιλογή ενός «παραδοσιακού ανδρικού επαγγέλματος». Θερινά Σχολεία ανά Περιφερειακή Ενότητα.
- **Ανάπτυξη του Θεσμού: «Παγκρήτιος Διαγωνισμός παιδικού και εφηβικού βιβλίου και παραμυθιού για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων»**, ως μια ολοκληρωμένη δράση πρόληψης και αποδόμησης των κοινωνικά κατασκευασμένων έμφυλων ρόλων και την ενδυνάμωση της θέσης των κοριτσιών και των γυναικών στην εκπαίδευση, την κοινωνία και σε θέσεις άσκησης εξουσίας. **Σχεδιασμός, έκδοση και διανομή των βιβλίων και των παραμυθιών και άλλου εκπαιδευτικού υλικού για την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων** σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και σε δημόσιες και σχολικές βιβλιοθήκες.
- **Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση ολοκληρωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος, με ενδεικτικό τίτλο: «Οικιακή Δημοκρατία και Ισότητα: Χτίζοντας υγιείς σχέσεις μέσα στην οικογένεια»:**
- Επιμορφωτικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των γονέων

- σχετικά με την έμφυλη βία, τα στερεότυπα λόγω φύλου, τις πατριαρχικές πεποιθήσεις και στάσεις που καλλιεργούν την τοξική αρρενωπότητα στην οικογένεια, την εκπαίδευση και την κοινωνία.
- Σχολές γονέων, με εβδομαδιαίες ή μηνιαίες συναντήσεις, με ενδεικτική θεματολογία: «Η ισότητα είναι οικογενειακή υπόθεση», «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις μέσα στην οικογένεια», «Οικιακή δημοκρατία και ισότητα», «Έμφυλα στερεότυπα», «Υπάρχουν κορισιστικά και αγορίστικά παιχνίδια, χρώματα, αθλήματα ή επαγγέλματα;», «έχει χρώμα η αγάπη;», «Η αγάπη κάνει την οικογένεια», «Αλλάζοντας τα πρότυπα της τοξικής αρρενωπότητας» «Είναι η φροντίδα γένους θηλυκού;» κ.λ.π.
 - Βιωματικά εκπαιδευτικά εργαστήρια/ Θεατρικό παιχνίδι/ θεατρικές παραστάσεις με την αξιοποίηση του παραμυθιού «Το Δέντρο της Ισότητας» με σκοπό την αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων, την ανάδειξη των φροντιστικών και στοργικών μορφών της αρρενωπότητας, την αποθηλυκοποίηση της φροντίδας της οικογένειας, των παιδιών και του νοικοκυριού και των εξαρτημένων μελών.
 - Διαδραστικές διαλέξεις και εκδηλώσεις, με ψυχο-παιδαγωγικές δραστηριότητες και μουσικό-χορευτικά και θεατρικά δρώμενα στην κοινότητα, σε συνεργασία με πολιτιστικούς συλλόγους, γυναικείες οργανώσεις και κοινωνικούς φορείς (προβολή βίντεο, χρήση φωτογραφικού υλικού, αναρτήσεων στα κοινωνικά δίκτυα, διαφημίσεων κλπ.).
 - Σχεδιασμός διαδραστικού και εκπαιδευτικού υλικού, με τη συμμετοχή των γονέων, όπως βίντεο με κοινωνικό μήνυμα αποδόμησης των έμφυλων στερεοτύπων, των προτύπων της τοξικής αρρενωπότητας και την προώθηση της έμφυλης ισότητας και δικαιοσύνης, συγγραφή και παρουσίαση θεατρικού έργου, έκθεση φωτογραφίας, κολλάζ και ζωγραφικής, animations και podcasts.
- **Ανάπτυξη του Παγκρήτιου Θεσμού για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης και κοινωνικού αποκλεισμού «Βαγγέλης Γιακουμάκης – Ελένη Τοπαλούδη - Κατασκήνωση κατά των διακρίσεων.**
Προτεινόμενες δράσεις:
 - Α. Πρόσκληση σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και σε οργανωμένες και άτυπες ομάδες παιδιών για την υλοποίηση δράσεων κατά των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.** Όλες οι ομάδες που θα προετοιμάσουν αντίστοιχες δράσεις θα επιβραβεύονται με τη συμμετοχή τους στην «Κατασκήνωση κατά των Διακρίσεων και του Κοινωνικού Αποκλεισμού».
 - Β. Παγκρήτια συνάντηση συμμετεχόντων και συμμετεχουσών στον κατασκηνωτικό χώρο** για ένα σαββατοκύριακο γνωριμίας και παρουσίασης των καλών πρακτικών και δράσεων για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι νικήτριες ομάδες θα διακριθούν από όλους όσοι θα πάρουν μέρος στις δράσεις.
 - Γ. Έκθεση των αποτελεσμάτων του θεσμού σε ανοιχτές εκδηλώσεις για το ευρύ κοινό** που θα πραγματοποιηθούν σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων/ηγετικούς ρόλους και μείωση των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων

- **Αποκεντρωμένες δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, παρακίνησης και ενδυνάμωσης των γυναικών για την ισόροπη συμμετοχή τους στη δημόσια και συλλογική ζωή, στην πολιτική, στην τοπική αυτοδιοίκηση και σε θέσεις λήψης των αποφάσεων.**
- **Διεξαγωγή έρευνας** για την καταγραφή των εκλεγμένων/αιρετών γυναικών και την ανάδειξη των εμπειριών τους από τη συμμετοχή τους σε θέσεις εξουσίας στην τοπική αυτοδιοίκηση.
- Καταγραφή των εκλεγμένων/αιρετών γυναικών στον Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης.
- **Εκπαιδευτικά διαδραστικά βιωματικά εργαστήρια**, με τη συνεργασία των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης των Πανεπιστημίων, του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) και γυναικείων συλλόγων και οργανώσεων, με σκοπό την ενδυνάμωση των γυναικών, την ενίσχυση της συμμετοχής τους σε θέσεις λήψης των αποφάσεων και την ανάληψη ηγετικών ρόλων στη δημόσια και συλλογική ζωή.
- **Επετειακές εκδηλώσεις με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα των Γυναικών».**
- **Κατάρτιση των εργαζομένων της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων της Κρήτης** στη χρήση μη σεξιστικής γλώσσας στον γραπτό και προφορικό λόγο και στην ένταξη της έμφυλης διάστασης σε όλα τα διοικητικά έγγραφα:
 - Α.** Κατάρτιση στη χρήση μη σεξιστικής γλώσσας για όλες/όλους τις/τους εργαζόμενες και εργαζομένους της Περιφέρειας Κρήτης (ανά Περιφερειακή Ενότητα) και των Δήμων της Κρήτης.
 - Β.** Παρακολούθηση της χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στην αλληλογραφία των υπηρεσιών.
 - Γ.** Ένταξη του θηλυκού άρθρου σε όλα τα δημόσια έγγραφα της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και καταπολέμηση των πολλαπλών έμφυλων διακρίσεων:

- **Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης** για την εξάλειψη του μισθολογικού και συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ ανδρών και γυναικών, την προώθηση και την υποστήριξη της συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, την άμβλυνση του επαγγελματικού διαχωρισμού μεταξύ ανδρών και γυναικών και την εξάλειψη των οριζόντιων και κάθετων ανισοτήτων και του φαινομένου της γυάλινης οροφής στην εργασία.
- **Διεξαγωγή έρευνας** για τις ανάγκες των γυναικών και των οικογενειών τους σε σχέση με τη συμφιλίωση της οικογενειακής ζωής και της εργασίας, λαμβάνοντας υπ' όψη τον μετασχηματισμό στις τοπικές κοινωνίες.
- **Διεξαγωγή έρευνας** για τα κίνητρα και τις αναστολές των γυναικών στη δημιουργία ατομικών ή κοινωνικών επιχειρήσεων.
- **Καταγραφή των γυναικείων συνεταιρισμών και των κοινωνικών επιχειρήσεων γυναικών της Κρήτης** στον Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης.
- **Δημιουργία Οδηγού γυναικείων συνεταιρισμών και κοινωνικών επιχειρήσεων γυναικών Περιφέρειας Κρήτης**, λαμβάνοντας υπ' όψη την συμβολή τους στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην τοπική ανάπτυξη.

- **Εκπαίδευση των μελών των γυναικείων συνεταιρισμών** στις Νέες Τεχνολογίες και στο ηλεκτρονικό εμπόριο.
- **Εκπαίδευση αγροτισσών** στην αγροτική επιχειρηματικότητα και την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και στο μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων.
- **Υλοποίηση στοχευμένων επιμορφωτικών προγραμμάτων για τις γυναίκες της υπαίθρου.**
- **Σύσταση Εργαστηρίων Επιχειρηματικότητας στα Πανεπιστήμια για την σύνδεση και εφαρμογή των σπουδών, με τις ανάγκες της αγοράς,** δημιουργώντας και προωθώντας την επιχειρηματικότητα επιλογής και ευκαιριών, έναντι της επιχειρηματικότητας ανάγκης.
- **Πιλοτική εφαρμογή εργαστηρίων επιχειρηματικότητας γυναικών.** Τεχνική υποστήριξη και mentoring στη δημιουργία γυναικείων κοινωνικών επιχειρήσεων με κοινωνικό αντίκτυπο στην τοπική κοινωνία, στους τομείς του πολιτισμού, της αγροτικής ανάπτυξης, του τουρισμού και του επισιτιστικού τομέα και του τομέα των υπηρεσιών (φροντίδα και φύλαξη παιδιών, ηλικιωμένων και εξαρτημένων ατόμων) και της καθαριότητας.
- **Παρεμβάσεις σε επιχειρήσεις και φορείς της Κρήτης** για την ανέλιξη γυναικών στην ιεραρχία της επιχείρησης ή του φορέα:
 - Α. Έρευνα για το φαινόμενο της «Γυάλινης Οροφής»** στις επιχειρήσεις και τους φορείς του δημοσίου και τις επιπτώσεις του φαινομένου στην επαγγελματική εξέλιξη και την ικανοποίηση των εργαζόμενων γυναικών.
 - Β. Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προς τους/τις εργοδότες/-τριες και φορείς.**
 - Γ. Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προς το σύνολο των εργαζομένων.**
 - Δ. Δράσεις εκπαίδευσης και ενδυνάμωσης εργαζομένων γυναικών.**
 - Ε. Δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων και της μεθοδολογίας των παρεμβάσεων.**
- Έρευνα με ομάδα στόχου τους/τις εργαζόμενες/-νους της Κρήτης για την παρενόχληση, τις καταχρηστικές και εξευτελιστικές συμπεριφορές κατά και μεταξύ των εργαζομένων στον χώρο εργασίας. Ανάδειξη καλών πρακτικών εξάλειψης των στερεοτύπων και προώθησης της ισότητας.
- Ενημέρωση/Εκπαίδευση των προϊσταμένων τμημάτων, των εργαζόμενων στις δημόσιες υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της παρενόχλησης, των καταχρηστικών και εξευτελιστικών συμπεριφορών κατά και μεταξύ των εργαζομένων στον χώρο εργασίας.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικής προστασίας στην Περιφέρεια Κρήτης για την παρενόχληση, τις καταχρηστικές και εξευτελιστικές συμπεριφορές κατά και μεταξύ των εργαζομένων στον χώρο εργασίας (Work-Place Policy) και διαμόρφωση Κώδικα Συμπεριφοράς, Ηθικής και Δεοντολογίας στο χώρο εργασίας.
- Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων και υλικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύ κοινού.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: Δικτύωση, συνεργασία και λειτουργία του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας (ΑΓΙΣ) της Περιφέρειας Κρήτης, της ΠΕΠΙΣ Κρήτης, των ΔΕΠΙΣ Κρήτης και των δομών του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων:

- **Απαραίτητες δράσεις υποστήριξης του έργου του ΑΓΙΣ ΚΡΗΤΗΣ, της ΠΕΠΙΣ ΚΡΗΤΗΣ, των ΔΕΠΙΣ ΚΡΗΤΗΣ και των γυναικείων συλλόγων και οργανώσεων και τοπικών κοινωνικών φορέων σε εθνικό επίπεδο:**
 - Άσκηση συντονισμένης δράσης και πίεσης προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, με σκοπό:
 - Την προκήρυξη θέσεων για την επαρκή στελέχωση των ΑΓΙΣ των Περιφερειών και των κοινωνικών υπηρεσιών Δήμων με Κοινωνιολόγους, Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς.
 - Τη διασφάλιση του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού για την εύρυθμη λειτουργία των ΑΓΙΣ των Περιφερειών και των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων.
 - Την ενίσχυση των ΠΕΠΙΣ και των ΔΕΠΙΣ της χώρας με την πρόσληψη επιστημονικών εμπειρογνομόνων σε θέματα έμφυλης ισότητας για την ανάπτυξη και την υποστήριξη των δράσεων και των πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.
 - Τον ορισμό συγκεκριμένου χρηματοδοτικού πλαισίου για τη στήριξη του έργου των γυναικείων οργανώσεων.
 - Το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης και εκπαίδευσης σε σχέση με τα υπάρχοντα εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοοικονομικά εργαλεία (Ευρωπαϊκά προγράμματα, προγράμματα ΕΣΠΑ κλπ.) που να απευθύνονται σε όλους τους φορείς προώθησης των ζητημάτων της ισότητας των φύλων, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
- **Δράσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο:**
 - Άσκηση συντονισμένης πίεσης προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων για την περαιτέρω ενίσχυση των υπάρχοντων δομών και την ίδρυση νέων δομών σε δήμους της Κρήτης με αυξημένες ανάγκες.
 - **Ενίσχυση της διατομεακής αντιμετώπισης των θεμάτων της Ισότητας των Φύλων και προώθηση της Ισότητας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.** Ενίσχυση της δικτύωσης και ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ του ΑΓΙΣ Κρήτης, ΠΕΠΙΣ Κρήτης, των ΔΕΠΙΣ της Κρήτης, των γυναικείων συλλογικοτήτων, οργανώσεων και συλλόγων και των τοπικών κοινωνικών φορέων.
 - **Δράσεις Δικτύωσης των Επιτροπών Ισότητας των Πανεπιστημίων** με τους φορείς ισότητας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με το ΑΓΙΣ Κρήτης, την ΠΕΠΙΣ Κρήτης, τις ΔΕΠΙΣ της Κρήτης και τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, με σκοπό την από κοινού ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των στερεοτύπων λόγω φύλου, την εξάλειψη της έμφυλης βίας και την ενδυνάμωση των γυναικών στην κοινωνία.
 - **Ορισμός επιστημονικών εμπειρογνομόνων με εξειδίκευση στην έμφυλη ισότητα** για το ΑΓΙΣ Κρήτης, την ΠΕΠΙΣ Κρήτης και τις ΔΕΠΙΣ της Κρήτης, ώστε να αναβαθμιστεί ο ρόλος τους στην τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ & Β΄ Βαθμού.
 - **Ανάπτυξη του Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης: Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη χαρτογράφηση** των τοπικών κοινωνικών φορέων, των γυναικείων συνεταιρισμών, συλλόγων και συλλογικοτήτων.

- **Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών για θέματα Ισότητας των Φύλων**, των συνεργατών/-τριών του ΑΓΙΣ Κρήτης, των μελών της ΠΕΠΙΣ Κρήτης και των μελών των ΔΕΠΙΣ Κρήτης και τοπικών κοινωνικών φορέων και οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σε συνεργασία με τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης των Πανεπιστημίων, το ΙΝΕΠ κ.λ.π.

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: Ενσωμάτωση της διάστασης φύλου στις τομεακές πολιτικές:

Εκπαίδευση:

- **Άσκηση συντονισμένης πίεσης προς το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ)** για την ένταξη της Κοινωνιολογίας της Ισότητας των Φύλων στο αναλυτικό πρόγραμμα Δημοτικών Σχολείων, Γυμνασίων και Λυκείων.
- **Σχεδιασμός και διάχυση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού** με κοινωνικό μήνυμα για την αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων.
- **Βελτίωση της συνεργασίας με τους υπάρχοντες φορείς επιμόρφωσης, κατάρτισης και εκπαίδευσης** για θέματα που αφορούν την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και την οριζόντια
- ένταξη της αρχής της ισότητας σε όλες τις πολιτικές και δράσεις.

Δημόσια Υγεία:

- **Ανάπτυξη συνεργασιών με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις ΠΕΠΙΣ, τις ΔΕΠΙΣ και τις Επιτροπές Ισότητας των Πανεπιστημίων για την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε σχέση με σημαντικά ζητήματα που αφορούν στην υγεία των γυναικών.**
- **Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων και βιωματικών εργαστηρίων, διαλέξεων και ημερίδων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με:**
Α. Τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών και των εφήβων.
Β. Την ενημέρωση των γονέων και των εκπαιδευτικών σχετικά με τις μεθόδους σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης παιδιών και εφήβων.
Γ. Την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής και των εφηβικών γάμων.
Δ. Την πρόληψη και αντιμετώπιση των εφηβικών εγκυμοσυνών και αμβλώσεων.
Ε. Τη βία κατά ηλικιωμένων γυναικών και κατά των γυναικών με αναπηρία.
- **Ενίσχυση των συμπράξεων μεταξύ τοπικών φορέων** για την εκπόνηση ερευνών σε θέματα που σχετίζονται με την πρόληψη και την αντιμετώπιση των αναγκών υγείας των γυναικών, ιδιαίτερα στον αγροτικό χώρο και τον τουρισμό.
- **Ενημέρωση/ευαισθητοποίηση επαγγελματιών της πρώτης γραμμής** για την αναγνώριση και αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας και παρενόχλησης και την ενίσχυση των γνώσεων τους σε σχέση με τις μορφές έμφυλης βίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών, την κουλτούρα του βιασμού, τις έμφυλες διακρίσεις και προκαταλήψεις, με έμφαση στους επιστήμονες υγείας και κοινωνικής φροντίδας των δομών υγείας, των νοσοκομείων, των κέντρων υγείας και των περιφερειακών ιατρείων.
- **Αξιοποίηση των κινητών μονάδων πρόληψης και προαγωγής της υγείας** του γυναικείου πληθυσμού, με έμφαση στην κάλυψη των αναγκών γυναικών απομακρυσμένων και αγροτικών περιοχών.
- **Συντονισμένη πίεση για τη διασφάλιση της περαιτέρω στήριξης με**

προσωπικό και της χρηματοδότησης των προγραμμάτων και των δομών στην κοινότητα, όπως τα Κέντρα Κοινότητας, τη Βοήθεια στο Σπίτι, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων και οι Τοπικές Ομάδες Υγείας.

Αθλητισμός:

- **Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης αθλητικών παραγόντων, υπευθύνων, προπονητών/προπονητριών, προέδρων γυμναστών, γυμναστριών και μελών αθλητικών ομάδων, συλλόγων και φορέων και δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης των γονέων αθλητών και αθλητριών, με σκοπό την καταπολέμηση του σεξιστικού λόγου, της παρενόχλησης και της σεξουαλικής βίας στον χώρο του αθλητισμού:**
 - Κατανόηση των επιμέρους μορφών παρενόχλησης και σεξουαλικής βίας και των επιπτώσεών τους στην ψυχο-συναισθηματική υγεία των αθλητών και αθλητριών.
 - Κατανόηση των παραγόντων επικινδυνότητας έκθεσης σε εκδηλώσεις σεξουαλικής βίας και παρενόχλησης.
 - Εξάλειψη των εσφαλμένων πατριαρχικών αντιλήψεων και της τοξικής αρρενωπότητας που προάγουν την κουλτούρα του βιασμού, την ενοχοποίηση των θυμάτων και την κανονικοποίηση της βίας.
 - Έγκαιρη αναγνώριση και ανίχνευση των μηνυμάτων και των ενδείξεων θυματοποίησης.
 - Άμεση διαχείριση, αντιμετώπιση και καταγγελία αντίστοιχων περιστατικών.
 - Προστασία και υποστήριξη των θυμάτων.
- **Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των αθλητών και αθλητριών σχετικά με τα δικαιώματά τους, την αντίδραση τους ως θύματα ή μάρτυρες εκδηλώσεων σεξουαλικής βίας και παρενόχλησης και την προστασία και υποστήριξη τους σε περιπτώσεις θυματοποίησης.**
- **Εκπαίδευση των στελεχών των ΟΤΑ Α΄ & Β΄ Βαθμού που ασχολούνται με τον αθλητισμό στην οπτική του φύλου, με σκοπό την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας, των καταπιεστικών, καταχρηστικών, παραβιαστικών και κακοποιητικών συμπεριφορών προπονητών/ προπονητριών και αθλητικών παραγόντων στον χώρο του αθλητισμού.**
- **Δημιουργία του θεσμού της/του «Υπεύθυνης ή Υπεύθυνου Προστασίας Ανηλίκων στον Αθλητισμό» και εκπαίδευση στους μηχανισμούς και τα εργαλεία προστασίας ανηλίκων.**
- **Ανάπτυξη και εφαρμογή «Κώδικα Συμπεριφοράς, Ηθικής και Δεοντολογίας» μεταξύ αθλητών και αθλητριών και μεταξύ γυμναστών/-τριών, προπονητών/-τριών και αθλητών/-τριών.**
- Σχεδιασμός και υλοποίηση συμπεριληπτικών αθλητικών δραστηριοτήτων, δράσεων και φορέων που απευθύνονται, τόσο και κορίτσια και γυναίκες, όσο και αγόρια και άνδρες.
- Ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών ενίσχυσης της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών, αγοριών και κοριτσιών σε αθλητικές δραστηριότητες, με έμφαση σε εκείνες που προσλαμβάνονται ως «ανδροκρατούμενες» ή «γυναικοκρατούμενες».

Πολιτισμός:

- Ένταξη της διάστασης του φύλου στα πολιτιστικά προγράμματα και τις δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων της Κρήτης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων, καλλιτεχνικών έργων, θεατρικών παραστάσεων και εργαστηρίων που αποσκοπούν στην αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην τοπική κοινωνία.
- Ανάληψη δράσεων για τη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών, αγοριών και κοριτσιών σε όλα τα είδη πολιτιστικής έκφρασης, με έμφαση σε εκείνα που προσλαμβάνονται παραδοσιακά ως «ανδροκρατούμενα» ή «γυναικοκρατούμενα».

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης:

- Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης των ιδιοκτητών/-τριών, των υπευθύνων τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών προγραμμάτων και εκπομπών και των δημοσιογράφων σχετικά την εξάλειψη του γλωσσικού σεξισμού και των έμφυλων στερεοτύπων και την ένταξη της διάστασης του φύλου στο σχεδιασμό προγραμμάτων ή εκπομπών που να είναι απαλλαγμένα από σεξιστικές αντιλήψεις, στερεοτυπικές έμφυλες αναπαραστάσεις γυναικών και ανδρών και από σεξιστικού περιεχομένου λόγο, εικόνες, σχόλια, αστεία.
- Δράσεις ενημέρωσης σχετικά με τους τρόπους και τα μέσα ένταξης της διάστασης του φύλου στα διοικητικά έγγραφα των τηλεοπτικών σταθμών, των ραδιοφώνων, των εφημερίδων και των ιστοσελίδων.

Αστικός/χωροταξικός σχεδιασμός:

- Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων με την οπτική του φύλου για τη βελτίωση της ορατότητας των γυναικών σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής δραστηριοποίησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, της μετακίνησης και της προσβασιμότητας των γυναικών στη γειτονιά, την κοινότητα και την πόλη.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: Προτάσεις /στόχοι για τα Πανεπιστήμια:

- **Σχεδιασμός και υλοποίηση του εκπαιδευτικού Προγράμματος: «Ελένη Τοπαλούδη» για την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας** στις διαπροσωπικές σχέσεις, όπως ενδοοικογενειακή βία, συντροφική βία, σεξουαλική βία και παρενόχληση στον ιδιωτικό και δημόσιο χώρο.
- **Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων Ισότητας** για τις ανθρώπινες/συντροφικές/ερωτικές σχέσεις, για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες (Νηπιαγωγείο – Πανεπιστήμιο). Εφαρμογή και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών εργαλείων στην πράξη. Διάχυση των αποτελεσμάτων.
- **Άσκηση συντονισμένης πίεσης για την αναγνώριση της ανάγκης διαμόρφωσης ενός σαφώς ορισμένου ετήσιου χρηματοδοτικού πλαισίου ενίσχυσης των ΑΕΙ και των ερευνητικών ιδρυμάτων** της χώρας για τη διεξαγωγή ερευνών και την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων, με σκοπό την ανάδειξη των ζητημάτων που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων και την ουσιαστική προώθησή τους.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμματικών δράσεων και συνεργασιών μεταξύ Περιφερειών, Δήμων και Πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις λήψης

αποφάσεων, την ενθάρρυνση ανάληψης ηγετικών ρόλων και την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και διακρίσεων.

- Ανάπτυξη της δικτύωσης και συνεργασίας μεταξύ των Επιτροπών Ισότητας των Πανεπιστημίων, των ΠΕΠΙΣ και ΔΕΠΙΣ και των γυναικείων οργανώσεων, συλλόγων και συλλογικοτήτων.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω σχετικά και σε συνέχεια των προτάσεων της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής Ισότητας των Φύλων του Υπουργείου Εσωτερικών και της Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των Φύλων Κρήτης, εισηγούμαστε προς το Περιφερειακό Συμβούλιο:

α) την έγκριση του Περιφερειακού Σχεδίου Δράσης Κρήτης για την Ισότητα των Φύλων 2023-2025, συνολικού προϋπολογισμού 240.000,00€.

β) την στελέχωση του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας των Φύλων Περιφέρειας Κρήτης με το προσωπικό, όπως το προβλέπει ο Νόμος 4604/2019 (ΦΕΚ 5/26.3.2019) για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, και της πρόληψης και καταπολέμησης της έμφυλης βίας.

γ) τη δέσμευση της Περιφέρειας Κρήτης να εφαρμόσει στην πράξη την ουσιαστική Ισότητα των Φύλων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των ρόλων που της αναλογούν.»

6. Την εισήγηση του κ. **Λάμπρου Βαμβακά**, εντεταλμένου περιφερειακού συμβούλου Δημόσιας Υγείας και προέδρου Περιφερειακής Επιτροπής Ισότητας των φύλων ΠΚ.
7. **Τις απόψεις του Προέδρου και των μελών του Περιφερειακού Συμβουλίου.**
Ύστερα από διαλογική συζήτηση

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΚΑΤΑ ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ

Εγκρίνει :

α) το Περιφερειακό Σχέδιο Δράσης Κρήτης για την Ισότητα των Φύλων 2023-2025, συνολικού προϋπολογισμού 240.000,00€, ως παρακάτω :

Άξονας Προτεραιότητας 1: Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Πρόληψη και καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και προώθηση της έμφυλης ισότητας και δημοκρατίας στη σχολική κοινότητα.

Άξονας Προτεραιότητας 3: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων/ηγετικούς ρόλους και μείωση των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων.

Άξονας Προτεραιότητας 4: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και καταπολέμηση των πολλαπλών έμφυλων διακρίσεων.

Άξονας Προτεραιότητας 5: Δικτύωση, συνεργασία και λειτουργία του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας (ΑΓΙΣ) της Περιφέρειας Κρήτης, της ΠΕΠΙΣ Κρήτης και των ΔΕΠΙΣ Κρήτης.

Άξονας Προτεραιότητας 6: Ενσωμάτωση της διάστασης φύλου στις τομεακές πολιτικές.

Άξονας Προτεραιότητας 7: Προτάσεις /στόχοι για τα ΑΕΙ και τα Ερευνητικά και Ιδρύματα.

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1: Πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης και ενδοοικογενειακής βίας

- **Επικαιροποίηση, επανεκτύπωση και διάχυση του έντυπου υλικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της Περιφέρειας Κρήτης σε σχέση με την έμφυλη και ενδοοικογενειακή βία και την προστασία των κοριτσιών και των γυναικών από κάθε μορφή βίας και παρενόχλησης.**
- **Σχεδιασμός και διάχυση έντυπου υλικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για όλες τις μορφές βίας και των πολλαπλών διακρίσεων εις βάρος των γυναικών:** λεκτική, σωματική, ψυχολογική και συναισθηματική βία, σεξουαλική παρενόχληση, παρενόχληση στο χώρο εργασίας κ.λ.π.
- **Δημιουργία και ψηφιακή αποτύπωση του Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης.** 1. Καταγραφή των φορέων που παρέχουν ενημέρωση, συμβουλευτική, στήριξη, ενδυνάμωση και φιλοξενία σε γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας και τα παιδιά τους, όπως και ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση σε θέματα Ισότητας των Φύλων, επιχειρηματικότητας των γυναικών, γυναικείας ενδυνάμωσης, καταπολέμησης των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων κ.λ.π. 2. Δημιουργία ημερολογίου εκδηλώσεων σε επίπεδο Κρήτης.
- **Ενίσχυση και διεύρυνση του Θεσμού «16ήμερες Δράσεις για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών»,** της Περιφέρειας Κρήτης, που υλοποιείται τα τελευταία δυο χρόνια, από τις 25/11/2022 «**Παγκόσμια Ημέρα Εξάλειψης της Βίας Κατά των Γυναικών**», έως τις 10/12/2022, «**Παγκόσμια Ημέρα Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**»:
 - Διαδραστικές βιωματικές μουσικό-χορευτικές και θεατροπαιδαγωγικές δράσεις, εργαστήρια ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης και ομιλίες/συζητήσεις για την πρόληψη και την εξάλειψη της ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας, της παρενόχλησης και του σεξισμού, την άρση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και την ενδυνάμωση των κοριτσιών και των γυναικών.
 - Εκδηλώσεις σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες, σε συνεργασία με τις Δημοτικές Επιτροπές Ισότητας των Φύλων Κρήτης (ΔΕΠΙΣ), με τις δομές του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (Συμβουλευτικά Κέντρα Γυναικών και Ξενώνες Φιλοξενίας Γυναικών και των Παιδιών τους), τη σχολική κοινότητα, τους δικηγορικούς συλλόγους, τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, τους γυναικείους συλλόγους, τις οργανώσεις και τις συλλογικότητες γυναικών, τις τοπικές θεατρικές ομάδες, τους πολιτιστικούς συλλόγους, την αστυνομία κ.λ.π.
 - Ένταξη επίκαιρων θεμάτων στο σχεδιασμό των δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της έμφυλης βίας, της βίας κατά των γυναικών και της βίας στην κοινωνία γενικότερα, όπως το Κίνημα #MeToo, η έξαρση των γυναικοκτονιών και των περιστατικών ενδοοικογενειακής κακοποίησης, οι επιπτώσεις της πανδημίας Covid-19 στην ψυχική, κοινωνική και οικονομική κατάσταση των γυναικών και των οικογενειών τους, η σεξουαλική κακοποίηση και οι βιασμοί ανηλίκων.
 - Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας και την προστασία και ψυχό-κοινωνική στήριξη των παιδιών μαρτύρων ενδοοικογενειακής βίας.
 - Εκπαιδευτικά βιωματικά εργαστήρια για την υλοποίηση συμβουλευτικών και

θεραπευτικών παρεμβάσεων στους θύτες ενδοοικογενειακής βίας.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2: Πρόληψη και καταπολέμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και προώθηση της έμφυλης ισότητας και δημοκρατίας στη σχολική κοινότητα:

- **Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση ολοκληρωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος, με ενδεικτικό τίτλο: «Χτίζοντας το Σχολείο της Ισότητας και της Δημοκρατίας»:**
 - **Διεξαγωγή έρευνας** για τις ανάγκες και τις προσδοκίες των κοριτσιών και των γυναικών μέσα στην οικογένεια, για τις ενδοοικογενειακές, συντροφικές και ερωτικές σχέσεις, για τις αντιλήψεις και συμπεριφορές κοριτσιών και γυναικών και αγοριών και ανδρών σχετικά με τους έμφυλους ρόλους, τα στερεότυπα και τη βία.
 - **Διεξαγωγή έρευνας** για τις ανάγκες, τις γνώσεις και τις εμπειρίες των εκπαιδευτικών σε σχέση με την αντιμετώπιση περιστατικών παρενόχλησης, κακοποίησης και βίας στο σχολικό περιβάλλον και για τις αντιλήψεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών σχετικά με τους έμφυλους ρόλους, τα στερεότυπα και τη βία.
 - **Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μαθητών και μαθητριών** σχετικά με την ισότητα των φύλων, τα στερεότυπα λόγω φύλου, τις μορφές της έμφυλης βίας, παρενόχλησης και κακοποίησης και τα πρότυπα της τοξικής αρρενωπότητας στην οικογένεια, τη σχολική κοινότητα και την κοινωνία.
 - **Επιμορφωτικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των εκπαιδευτικών** σχετικά με την ισότητα των φύλων, τα στερεότυπα λόγω φύλου, τις μορφές της έμφυλης βίας, παρενόχλησης και κακοποίησης και τα πρότυπα της τοξικής αρρενωπότητας στην οικογένεια, τη σχολική κοινότητα και την κοινωνία.
 - **Σχεδιασμός διαδραστικού και εκπαιδευτικού υλικού, με τη συμμετοχή των μαθητών και μαθητριών και των εκπαιδευτικών:** Βίντεο με κοινωνικό μήνυμα αποδόμησης των έμφυλων στερεοτύπων και των προτύπων της τοξικής αρρενωπότητας, συγγραφή και παρουσίαση θεατρικού έργου, έκθεση φωτογραφίας, ζωγραφικής ή κολλάζ, animations, podcasts, διοργάνωση «Σχολικού Φεστιβάλ Ισότητας», με μουσικό-χορευτικές, θεατρικές και άλλες εκδηλώσεις κ.λ.π.
 - **Βιωματικά εκπαιδευτικά εργαστήρια, θεατρικό παιχνίδι και θεατρικές παραστάσεις με την αξιοποίηση του παραμυθιού «Το Δέντρο της Ισότητας»** στην οικογένεια, τη σχολική κοινότητα και το ευρύ κοινό.
 - **Θερινά Σχολεία για μαθητές και μαθήτριες με σκοπό τη γνωριμία και την εξοικείωση με μη παραδοσιακά για το φύλο τους επαγγέλματα, με επιστημονικούς κλάδους και επαγγέλματα που θεωρούνται παραδοσιακά ως «ανδρικά»** (Επιστήμη, Τεχνολογία, Μηχανική, Μαθηματικά), η «γυναικεία» (Δασκάλα, Νοσηλεύτρια, Βρεφονηπιοκόμος) **και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας σχετικά με τους περιορισμούς που υφίστανται τα κορίτσια και οι γυναίκες από την επιλογή ενός «παραδοσιακού γυναικείου επαγγέλματος» και για τους περιορισμούς που υφίστανται τα αγόρια και οι άνδρες από την επιλογή ενός «παραδοσιακού ανδρικού επαγγέλματος».** Θερινά Σχολεία ανά Περιφερειακή Ενότητα.
 - **Ανάπτυξη του Θεσμού: «Παγκρήτιος Διαγωνισμός παιδικού και**

εφηβικού βιβλίου και παραμυθιού για την προώθηση της Ισότητας των Φύλων», ως μια ολοκληρωμένη δράση πρόληψης και αποδόμησης των κοινωνικά κατασκευασμένων έμφυλων ρόλων και την ενδυνάμωση της θέσης των κοριτσιών και των γυναικών στην εκπαίδευση, την κοινωνία και σε θέσεις άσκησης εξουσίας. **Σχεδιασμός, έκδοση και διανομή των βιβλίων και των παραμυθιών και άλλου εκπαιδευτικού υλικού για την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων** σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και σε δημόσιες και σχολικές βιβλιοθήκες.

- **Σχεδιασμός, υλοποίηση και αξιολόγηση ολοκληρωμένου Εκπαιδευτικού Προγράμματος, με ενδεικτικό τίτλο: «Οικιακή Δημοκρατία και Ισότητα: Χτίζοντας υγιείς σχέσεις μέσα στην οικογένεια»:**
 - Επιμορφωτικές δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των γονέων σχετικά με την έμφυλη βία, τα στερεότυπα λόγω φύλου, τις πατριαρχικές πεποιθήσεις και στάσεις που καλλιεργούν την τοξική αρρενωπότητα στην οικογένεια, την εκπαίδευση και την κοινωνία.
 - Σχολές γονέων, με εβδομαδιαίες ή μηνιαίες συναντήσεις, με ενδεικτική θεματολογία: «Η ισότητα είναι οικογενειακή υπόθεση», «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις μέσα στην οικογένεια», «Οικιακή δημοκρατία και ισότητα», «Έμφυλα στερεότυπα», «Υπάρχουν κοριτσίστικα και αγορίστικα παιχνίδια, χρώματα, αθλήματα ή επαγγέλματα;», «έχει χρώμα η αγάπη;», «Η αγάπη κάνει την οικογένεια», «Αλλάζοντας τα πρότυπα της τοξικής αρρενωπότητας» «Είναι η φροντίδα γένους θηλυκού;» κ.λ.π.
 - Βιωματικά εκπαιδευτικά εργαστήρια/ Θεατρικό παιχνίδι/ θεατρικές παραστάσεις με την αξιοποίηση του παραμυθιού «Το Δέντρο της Ισότητας» με σκοπό την αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων, την ανάδειξη των φροντιστικών και στοργικών μορφών της αρρενωπότητας, την αποθηλυκοποίηση της φροντίδας της οικογένειας, των παιδιών και του νοικοκυριού και των εξαρτημένων μελών.
 - Διαδραστικές διαλέξεις και εκδηλώσεις, με ψυχο-παιδαγωγικές δραστηριότητες και μουσικό-χορευτικά και θεατρικά δρώμενα στην κοινότητα, σε συνεργασία με πολιτιστικούς συλλόγους, γυναικείες οργανώσεις και κοινωνικούς φορείς (προβολή βίντεο, χρήση φωτογραφικού υλικού, αναρτήσεων στα κοινωνικά δίκτυα, διαφημίσεων κλπ.).
 - Σχεδιασμός διαδραστικού και εκπαιδευτικού υλικού, με τη συμμετοχή των γονέων, όπως βίντεο με κοινωνικό μήνυμα αποδόμησης των έμφυλων στερεοτύπων, των προτύπων της τοξικής αρρενωπότητας και την προώθηση της έμφυλης ισότητας και δικαιοσύνης, συγγραφή και παρουσίαση θεατρικού έργου, έκθεση φωτογραφίας, κολλάζ και ζωγραφικής, animations και podcasts.
- **Ανάπτυξη του Παγκρήτιου Θεσμού για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης και κοινωνικού αποκλεισμού «Βαγγέλης Γιακουμάκης – Ελένη Τοπαλούδη - Κατασκήνωση κατά των διακρίσεων.**
Προτεινόμενες δράσεις:
 - Α. Πρόσκληση σε σχολεία Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και σε οργανωμένες και άτυπες ομάδες παιδιών για την υλοποίηση δράσεων κατά των διακρίσεων και του κοινωνικού αποκλεισμού.** Όλες οι ομάδες που θα προετοιμάσουν αντίστοιχες δράσεις

θα επιβραβεύονται με τη συμμετοχή τους στην «Κατασκήνωση κατά των Διακρίσεων και του Κοινωνικού Αποκλεισμού».

Β. Παγκρήτια συνάντηση συμμετεχόντων και συμμετεχουσών στον κατασκηνωτικό χώρο για ένα σαββατοκύριακο γνωριμίας και παρουσίασης των καλών πρακτικών και δράσεων για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης και κοινωνικού αποκλεισμού. Οι νικήτριες ομάδες θα διακριθούν από όλους όσοι θα πάρουν μέρος στις δράσεις.

Γ. Έκθεση των αποτελεσμάτων του θεσμού σε ανοιχτές εκδηλώσεις για το ευρύ κοινό που θα πραγματοποιηθούν σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων/ηγητικούς ρόλους και μείωση των έμφυλων ανισοτήτων και διακρίσεων

- **Αποκεντρωμένες δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης, παρακίνησης και ενδυνάμωσης των γυναικών για την ισόρροπη συμμετοχή τους στη δημόσια και συλλογική ζωή, στην πολιτική, στην τοπική αυτοδιοίκηση και σε θέσεις λήψης των αποφάσεων.**
- **Διεξαγωγή έρευνας** για την καταγραφή των εκλεγμένων/αιρετών γυναικών και την ανάδειξη των εμπειριών τους από τη συμμετοχή τους σε θέσεις εξουσίας στην τοπική αυτοδιοίκηση.
- Καταγραφή των εκλεγμένων/αιρετών γυναικών στον Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης.
- **Εκπαιδευτικά διαδραστικά βιωματικά εργαστήρια**, με τη συνεργασία των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης των Πανεπιστημίων, του Ινστιτούτου Επιμόρφωσης (ΙΝΕΠ) και γυναικείων συλλόγων και οργανώσεων, με σκοπό την ενδυνάμωση των γυναικών, την ενίσχυση της συμμετοχής τους σε θέσεις λήψης των αποφάσεων και την ανάληψη ηγετικών ρόλων στη δημόσια και συλλογική ζωή.
- **Επετειακές εκδηλώσεις με αφορμή την «Παγκόσμια Ημέρα των Γυναικών».**
- **Κατάρτιση των εργαζομένων της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων της Κρήτης** στη χρήση μη σεξιστικής γλώσσας στον γραπτό και προφορικό λόγο και στην ένταξη της έμφυλης διάστασης σε όλα τα διοικητικά έγγραφα:
 - Α.** Κατάρτιση στη χρήση μη σεξιστικής γλώσσας για όλες/όλους τις/τους εργαζόμενες και εργαζομένους της Περιφέρειας Κρήτης (ανά Περιφερειακή Ενότητα) και των Δήμων της Κρήτης.
 - Β.** Παρακολούθηση της χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στην αλληλογραφία των υπηρεσιών.
 - Γ.** Ένταξη του θηλυκού άρθρου σε όλα τα δημόσια έγγραφα της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4: Ισότιμη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας και καταπολέμηση των πολλαπλών έμφυλων διακρίσεων:

- **Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης** για την εξάλειψη του μισθολογικού και συνταξιοδοτικού χάσματος μεταξύ ανδρών και γυναικών, την προώθηση και την υποστήριξη της συμφιλίωσης οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής, την άμβλυνση του επαγγελματικού διαχωρισμού μεταξύ ανδρών και γυναικών και την εξάλειψη των οριζόντιων και κάθετων ανισοτήτων και του φαινομένου της γυάλινης οροφής στην εργασία.

- **Διεξαγωγή έρευνας** για τις ανάγκες των γυναικών και των οικογενειών τους σε σχέση με τη συμφιλίωση της οικογενειακής ζωής και της εργασίας, λαμβάνοντας υπ' όψη τον μετασχηματισμό στις τοπικές κοινωνίες.
- **Διεξαγωγή έρευνας** για τα κίνητρα και τις αναστολές των γυναικών στη δημιουργία ατομικών ή κοινωνικών επιχειρήσεων.
- **Καταγραφή των γυναικείων συνεταιρισμών και των κοινωνικών επιχειρήσεων γυναικών της Κρήτης** στον Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης.
- **Δημιουργία Οδηγού γυναικείων συνεταιρισμών και κοινωνικών επιχειρήσεων γυναικών Περιφέρειας Κρήτης**, λαμβάνοντας υπ' όψη την συμβολή τους στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στην τοπική ανάπτυξη.
- **Εκπαίδευση των μελών των γυναικείων συνεταιρισμών** στις Νέες Τεχνολογίες και στο ηλεκτρονικό εμπόριο.
- **Εκπαίδευση αγροτισσών** στην αγροτική επιχειρηματικότητα και την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων και στο μάρκετινγκ αγροτικών προϊόντων.
- **Υλοποίηση στοχευμένων επιμορφωτικών προγραμμάτων για τις γυναίκες της υπαίθρου.**
- **Σύσταση Εργαστηρίων Επιχειρηματικότητας στα Πανεπιστήμια για την σύνδεση και εφαρμογή των σπουδών, με τις ανάγκες της αγοράς**, δημιουργώντας και προωθώντας την επιχειρηματικότητα επιλογής και ευκαιριών, έναντι της επιχειρηματικότητας ανάγκης.
- **Πιλοτική εφαρμογή εργαστηρίων επιχειρηματικότητας γυναικών.** Τεχνική υποστήριξη και mentoring στη δημιουργία γυναικείων κοινωνικών επιχειρήσεων με κοινωνικό αντίκτυπο στην τοπική κοινωνία, στους τομείς του πολιτισμού, της αγροτικής ανάπτυξης, του τουρισμού και του επισιτιστικού τομέα και του τομέα των υπηρεσιών (φροντίδα και φύλαξη παιδιών, ηλικιωμένων και εξαρτημένων ατόμων) και της καθαριότητας.
- **Παρεμβάσεις σε επιχειρήσεις και φορείς της Κρήτης** για την ανέλιξη γυναικών στην ιεραρχία της επιχείρησης ή του φορέα:
 - Α. Έρευνα για το φαινόμενο της «Γυάλινης Οροφής»** στις επιχειρήσεις και τους φορείς του δημοσίου και τις επιπτώσεις του φαινομένου στην επαγγελματική εξέλιξη και την ικανοποίηση των εργαζόμενων γυναικών.
 - Β. Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προς τους/τις εργοδότες/-τριες και φορείς.**
 - Γ. Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης προς το σύνολο των εργαζομένων.**
 - Δ. Δράσεις εκπαίδευσης και ενδυνάμωσης εργαζομένων γυναικών.**
 - Ε. Δράσεις διάχυσης των αποτελεσμάτων και της μεθοδολογίας των παρεμβάσεων.**
- Έρευνα με ομάδα στόχου τους/τις εργαζόμενες/-νους της Κρήτης για την παρενόχληση, τις καταχρηστικές και εξευτελιστικές συμπεριφορές κατά και μεταξύ των εργαζομένων στον χώρο εργασίας. Ανάδειξη καλών πρακτικών εξάλειψης των στερεοτύπων και προώθησης της ισότητας.
- Ενημέρωση/Εκπαίδευση των προϊσταμένων τμημάτων, των εργαζομένων στις δημόσιες υπηρεσίες για την αντιμετώπιση της παρενόχλησης, των καταχρηστικών και εξευτελιστικών συμπεριφορών κατά και μεταξύ των εργαζομένων στον χώρο εργασίας.

- Ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικής προστασίας στην Περιφέρεια Κρήτης για την παρενόχληση, τις καταχρηστικές και εξευτελιστικές συμπεριφορές κατά και μεταξύ των εργαζομένων στον χώρο εργασίας (Work-Place Policy) και διαμόρφωση Κώδικα Συμπεριφοράς, Ηθικής και Δεοντολογίας στο χώρο εργασίας.
- Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων και υλικού ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του ευρύ κοινού.

ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5: Δικτύωση, συνεργασία και λειτουργία του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας (ΑΓΙΣ) της Περιφέρειας Κρήτης, της ΠΕΠΙΣ Κρήτης, των ΔΕΠΙΣ Κρήτης και των δομών του Δικτύου της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων:

- **Απαραίτητες δράσεις υποστήριξης του έργου του ΑΓΙΣ ΚΡΗΤΗΣ, της ΠΕΠΙΣ ΚΡΗΤΗΣ, των ΔΕΠΙΣ ΚΡΗΤΗΣ κα των γυναικείων συλλόγων και οργανώσεων και τοπικών κοινωνικών φορέων σε εθνικό επίπεδο:**
 - Άσκηση συντονισμένης δράσης και πίεσης προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων, με σκοπό:
 - Την προκήρυξη θέσεων για την επαρκή στελέχωση των ΑΓΙΣ των Περιφερειών και των κοινωνικών υπηρεσιών Δήμων με Κοινωνιολόγους, Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς.
 - Τη διασφάλιση του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού για την εύρυθμη λειτουργία των ΑΓΙΣ των Περιφερειών και των κοινωνικών υπηρεσιών των Δήμων.
 - Την ενίσχυση των ΠΕΠΙΣ και των ΔΕΠΙΣ της χώρας με την πρόσληψη επιστημονικών εμπειρογνομόνων σε θέματα έμφυλης ισότητας για την ανάπτυξη και την υποστήριξη των δράσεων και των πολιτικών σε τοπικό επίπεδο.
 - Τον ορισμό συγκεκριμένου χρηματοδοτικού πλαισίου για τη στήριξη του έργου των γυναικείων οργανώσεων.
 - Το σχεδιασμό και την υλοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης και εκπαίδευσης σε σχέση με τα υπάρχοντα εθνικά και ευρωπαϊκά χρηματοοικονομικά εργαλεία (Ευρωπαϊκά προγράμματα, προγράμματα ΕΣΠΑ κλπ.) που να απευθύνονται σε όλους τους φορείς προώθησης των ζητημάτων της ισότητας των φύλων, σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.
- **Δράσεις σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο:**
 - Άσκηση συντονισμένης πίεσης προς το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και τη Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων για την περαιτέρω ενίσχυση των υπάρχοντων δομών και την ίδρυση νέων δομών σε δήμους της Κρήτης με αυξημένες ανάγκες.
 - **Ενίσχυση της διατομεακής αντιμετώπισης των θεμάτων της Ισότητας των Φύλων και προώθηση της Ισότητας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση.** Ενίσχυση της δικτύωσης και ανάπτυξη συνεργασιών μεταξύ του ΑΓΙΣ Κρήτης, ΠΕΠΙΣ Κρήτης, των ΔΕΠΙΣ της Κρήτης, των γυναικείων συλλογικοτήτων, οργανώσεων και συλλόγων και των τοπικών κοινωνικών φορέων.
 - **Δράσεις Δικτύωσης των Επιτροπών Ισότητας των Πανεπιστημίων με**

τους φορείς ισότητας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, με το ΑΓΙΣ Κρήτης, την ΠΕΠΙΣ Κρήτης, τις ΔΕΠΙΣ της Κρήτης και τους τοπικούς κοινωνικούς φορείς, με σκοπό την από κοινού ανάληψη δράσης για την καταπολέμηση των στερεοτύπων λόγω φύλου, την εξάλειψη της έμφυλης βίας και την ενδυνάμωση των γυναικών στην κοινωνία.

- **Ορισμός επιστημονικών εμπειρογνομόνων με εξειδίκευση στην έμφυλη ισότητα** για το ΑΓΙΣ Κρήτης, την ΠΕΠΙΣ Κρήτης και τις ΔΕΠΙΣ της Κρήτης, ώστε να αναβαθμιστεί ο ρόλος τους στην τοπική αυτοδιοίκηση Α΄ & Β΄ Βαθμού.
- **Ανάπτυξη του Χάρτη Ισότητας της Περιφέρειας Κρήτης: Δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη χαρτογράφηση** των τοπικών κοινωνικών φορέων, των γυναικείων συνεταιρισμών, συλλόγων και συλλογικοτήτων.
- **Διερεύνηση εκπαιδευτικών αναγκών για θέματα Ισότητας των Φύλων**, των συνεργατών/-τριών του ΑΓΙΣ Κρήτης, των μελών της ΠΕΠΙΣ Κρήτης και των μελών των ΔΕΠΙΣ Κρήτης και τοπικών κοινωνικών φορέων και οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων, σε συνεργασία με τα Κέντρα Δια Βίου Μάθησης των Πανεπιστημίων, το ΙΝΕΠ κ.λ.π.

ΑΞΙΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 6: Ενσωμάτωση της διάστασης φύλου στις τομεακές πολιτικές:

Εκπαίδευση:

- **Άσκηση συντονισμένης πίεσης προς το Υπουργείο Παιδείας και το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ)** για την ένταξη της Κοινωνιολογίας της Ισότητας των Φύλων στο αναλυτικό πρόγραμμα Δημοτικών Σχολείων, Γυμνασίων και Λυκείων.
- **Σχεδιασμός και διάχυση διαδραστικού εκπαιδευτικού υλικού** με κοινωνικό μήνυμα για την αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων.
- **Βελτίωση της συνεργασίας με τους υπάρχοντες φορείς επιμόρφωσης, κατάρτισης και εκπαίδευσης** για θέματα που αφορούν την τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη και την οριζόντια
- ένταξη της αρχής της ισότητας σε όλες τις πολιτικές και δράσεις.

Δημόσια Υγεία:

- **Ανάπτυξη συνεργασιών με τους φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, τις ΠΕΠΙΣ, τις ΔΕΠΙΣ και τις Επιτροπές Ισότητας των Πανεπιστημίων για την εφαρμογή προγραμμάτων πρόληψης, ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σε σχέση με σημαντικά ζητήματα που αφορούν στην υγεία των γυναικών.**
- **Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων και βιωματικών εργαστηρίων, διαλέξεων και ημερίδων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης σχετικά με:**
 - A. Τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών και των εφήβων.
 - B. Την ενημέρωση των γονέων και των εκπαιδευτικών σχετικά με τις μεθόδους σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης παιδιών και εφήβων.
 - Γ. Την αντιμετώπιση της σχολικής διαρροής και των εφηβικών γάμων.
 - Δ. Την πρόληψη και αντιμετώπιση των εφηβικών εγκυμοσυνών και αμβλώσεων.
 - Ε. Τη βία κατά ηλικιωμένων γυναικών και κατά των γυναικών με αναπηρία.
- **Ενίσχυση των συμπράξεων μεταξύ τοπικών φορέων** για την εκπόνηση ερευνών σε θέματα που σχετίζονται με την πρόληψη και την αντιμετώπιση των

αναγκών υγείας των γυναικών, ιδιαίτερα στον αγροτικό χώρο και τον τουρισμό.

- **Ενημέρωση/ευαισθητοποίηση επαγγελματιών της πρώτης γραμμής** για την αναγνώριση και αντιμετώπιση περιστατικών ενδοοικογενειακής και έμφυλης βίας και παρενόχλησης και την ενίσχυση των γνώσεων τους σε σχέση με τις μορφές έμφυλης βίας, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των γυναικών, την κουλτούρα του βιασμού, τις έμφυλες διακρίσεις και προκαταλήψεις, με έμφαση στους επιστήμονες υγείας και κοινωνικής φροντίδας των δομών υγείας, των νοσοκομείων, των κέντρων υγείας και των περιφερειακών ιατρείων.
- **Αξιοποίηση των κινητών μονάδων πρόληψης και προαγωγής της υγείας** του γυναικείου πληθυσμού, με έμφαση στην κάλυψη των αναγκών γυναικών απομακρυσμένων και αγροτικών περιοχών.
- **Συντονισμένη πίεση για τη διασφάλιση της περαιτέρω στήριξης με προσωπικό και της χρηματοδότησης των προγραμμάτων και των δομών στην κοινότητα**, όπως τα Κέντρα Κοινότητας, τη Βοήθεια στο Σπίτι, τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων και οι Τοπικές Ομάδες Υγείας.

Αθλητισμός:

- **Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης αθλητικών παραγόντων, υπευθύνων, προπονητών/προπονητριών, προέδρων γυμναστών, γυμναστριών και μελών αθλητικών ομάδων, συλλόγων και φορέων και δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης των γονέων αθλητών και αθλητριών, με σκοπό την καταπολέμηση του σεξιστικού λόγου, της παρενόχλησης και της σεξουαλικής βίας στον χώρο του αθλητισμού:**
 - Κατανόηση των επιμέρους μορφών παρενόχλησης και σεξουαλικής βίας και των επιπτώσεών τους στην ψυχο-συναισθηματική υγεία των αθλητών και αθλητριών.
 - Κατανόηση των παραγόντων επικινδυνότητας έκθεσης σε εκδηλώσεις σεξουαλικής βίας και παρενόχλησης.
 - Εξάλειψη των εσφαλμένων πατριαρχικών αντιλήψεων και της τοξικής αρρενωπότητας που προάγουν την κουλτούρα του βιασμού, την ενοχοποίηση των θυμάτων και την κανονικοποίηση της βίας.
 - Έγκαιρη αναγνώριση και ανίχνευση των μηνυμάτων και των ενδείξεων θυματοποίησης.
 - Άμεση διαχείριση, αντιμετώπιση και καταγγελία αντίστοιχων περιστατικών.
 - Προστασία και υποστήριξη των θυμάτων.
- **Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των αθλητών και αθλητριών σχετικά με τα δικαιώματά τους, την αντίδραση τους ως θύματα ή μάρτυρες εκδηλώσεων σεξουαλικής βίας και παρενόχλησης και την προστασία και υποστήριξή τους σε περιπτώσεις θυματοποίησης.**
- **Εκπαίδευση των στελεχών των ΟΤΑ Α΄ & Β΄ Βαθμού που ασχολούνται με τον αθλητισμό στην οπτική του φύλου**, με σκοπό την εξάλειψη της σεξουαλικής βίας, των καταπιεστικών, καταχρηστικών, παραβιαστικών και κακοποιητικών συμπεριφορών προπονητών/ προπονητριών και αθλητικών παραγόντων στον χώρο του αθλητισμού.

- **Δημιουργία του θεσμού της/του «Υπεύθυνης ή Υπεύθυνου Προστασίας Ανηλίκων στον Αθλητισμό»** και εκπαίδευση στους μηχανισμούς και τα εργαλεία προστασίας ανηλίκων.
- **Ανάπτυξη και εφαρμογή «Κώδικα Συμπεριφοράς, Ηθικής και Δεοντολογίας»** μεταξύ αθλητών και αθλητριών και μεταξύ γυμναστών/-τριών, προπονητών/-τριών και αθλητών/-τριών.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση συμπεριληπτικών αθλητικών δραστηριοτήτων, δράσεων και φορέων που απευθύνονται, τόσο και κορίτσια και γυναίκες, όσο και αγόρια και άνδρες.
- Ανάληψη δράσεων και πρωτοβουλιών ενίσχυσης της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών, αγοριών και κοριτσιών σε αθλητικές δραστηριότητες, με έμφαση σε εκείνες που προσλαμβάνονται ως «ανδροκρατούμενες» ή «γυναικοκρατούμενες».

Πολιτισμός:

- Ένταξη της διάστασης του φύλου στα πολιτιστικά προγράμματα και τις δράσεις της Περιφέρειας Κρήτης και των Δήμων της Κρήτης.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση πολιτιστικών δραστηριοτήτων, καλλιτεχνικών έργων, θεατρικών παραστάσεων και εργαστηρίων που αποσκοπούν στην αποδόμηση των έμφυλων στερεοτύπων και προκαταλήψεων και στην προώθηση της ισότητας των φύλων στην τοπική κοινωνία.
- Ανάληψη δράσεων για τη διασφάλιση της ισότιμης συμμετοχής ανδρών και γυναικών, αγοριών και κοριτσιών σε όλα τα είδη πολιτιστικής έκφρασης, με έμφαση σε εκείνα που προσλαμβάνονται παραδοσιακά ως «ανδροκρατούμενα» ή «γυναικοκρατούμενα».

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης:

- Δράσεις ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και επιμόρφωσης των ιδιοκτητών/-τριών, των υπευθύνων τηλεοπτικών ή ραδιοφωνικών προγραμμάτων και εκπομπών και των δημοσιογράφων σχετικά την εξάλειψη του γλωσσικού σεξισμού και των έμφυλων στερεοτύπων και την ένταξη της διάστασης του φύλου στο σχεδιασμό προγραμμάτων ή εκπομπών που να είναι απαλλαγμένα από σεξιστικές αντιλήψεις, στερεοτυπικές έμφυλες αναπαραστάσεις γυναικών και ανδρών και από σεξιστικού περιεχομένου λόγο, εικόνες, σχόλια, αστεία.
- Δράσεις ενημέρωσης σχετικά με τους τρόπους και τα μέσα ένταξης της διάστασης του φύλου στα διοικητικά έγγραφα των τηλεοπτικών σταθμών, των ραδιοφώνων, των εφημερίδων και των ιστοσελίδων.

Αστικός/χωροταξικός σχεδιασμός:

- Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων με την οπτική του φύλου για τη βελτίωση της ορατότητας των γυναικών σε όλες τις εκφάνσεις της καθημερινής δραστηριοποίησης και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, της μετακίνησης και της προσβασιμότητας των γυναικών στη γειτονιά, την κοινότητα και την πόλη.

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 7: Προτάσεις /στόχοι για τα Πανεπιστήμια:

- **Σχεδιασμός και υλοποίηση του εκπαιδευτικού Προγράμματος: «Ελένη Τοπαλούδη» για την καταπολέμηση κάθε μορφής βίας** στις διαπροσωπικές σχέσεις, όπως ενδοοικογενειακή βία, συντροφική βία,

σεξουαλική βία και παρενόχληση στον ιδιωτικό και δημόσιο χώρο.

- **Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων Ισότητας** για τις ανθρώπινες/συντροφικές/ερωτικές σχέσεις, για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες (Νηπιαγωγείο – Πανεπιστήμιο). Εφαρμογή και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών εργαλείων στην πράξη. Διάχυση των αποτελεσμάτων.
- **Άσκηση συντονισμένης πίεσης για την αναγνώριση της ανάγκης διαμόρφωσης ενός σαφώς ορισμένου ετήσιου χρηματοδοτικού πλαισίου ενίσχυσης των ΑΕΙ και των ερευνητικών ιδρυμάτων** της χώρας για τη διεξαγωγή ερευνών και την υλοποίηση προγραμμάτων και δράσεων, με σκοπό την ανάδειξη των ζητημάτων που σχετίζονται με την ισότητα των φύλων και την ουσιαστική προώθησή τους.
- Σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμματικών δράσεων και συνεργασιών μεταξύ Περιφερειών, Δήμων και Πανεπιστημίων και ερευνητικών ιδρυμάτων για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις λήψης αποφάσεων, την ενθάρρυνση ανάληψης ηγετικών ρόλων και την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων και διακρίσεων.
- Ανάπτυξη της δικτύωσης και συνεργασίας μεταξύ των Επιτροπών Ισότητας των Πανεπιστημίων, των ΠΕΠΙΣ και ΔΕΠΙΣ και των γυναικείων οργανώσεων, συλλόγων και συλλογικοτήτων.

β) την στελέχωση του Αυτοτελούς Γραφείου Ισότητας των Φύλων Περιφέρειας Κρήτης με το προσωπικό, όπως το προβλέπει ο Νόμος 4604/2019 (ΦΕΚ 5/26.3.2019) για την προώθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, και της πρόληψης και καταπολέμησης της έμφυλης βίας,

γ) τη δέσμευση της Περιφέρειας Κρήτης να εφαρμόσει στην πράξη την ουσιαστική Ισότητα των Φύλων στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και των ρόλων που της αναλογούν

σύμφωνα και με όσα αναφέρονται στο σκεπτικό της παρούσας απόφασης.

Στην παρούσα απόφαση :

α) δήλωσε παρών ο Περιφερειακός Σύμβουλος κ. **Κρισωτάκης Μιχαήλ** για τους λόγους που ανέφερε και καταχωρήθηκαν στα πρακτικά.

β) ψήφισαν ΚΑΤΑ οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι κ.κ. **Μανουσάκης Νικόλαος, Μαρινάκης Αλέξανδρος, Χουστουλάκη Γενοβέφα** και **Βαγιωνάκη Μερόπη**, για τους λόγους που ανέφεραν και καταχωρήθηκαν στα πρακτικά.

Αφού συντάχθηκε το παρόν υπογράφεται ως παρακάτω:

Ηράκλειο, **22-03-2023**

Ο Πρόεδρος του Π.Σ

Η Γραμματέας

Τα μέλη

Ευάγγελος Ζάχαρης

Γεωργία Μηλάκη